

فیلتر و بحران مشروعیت دینی

یادداشتی کوتاه پیرامون ارتباط فیلترینگ

حق دانستن در حقوق خصوصی هر کس در امور مربوط به خود، حق کسب علم و آگاهی دارد. او حق دارد در هنگام معامله از کمیت و کیفیت کالا کاملاً اطلاع پیدا کند. این حق گاه چندان اهمیت پیدا می‌کند که بر حق الله تقدم می‌یابد و حتی "حرام" الهی را "حلال" می‌کند مثلاً در خواستگاری و انتخاب همسر، نگاه به او فراتر از قبل جایز است و دیدن برخی مواضع که قبلاً حرام بوده بمنظور ازدواج حلال می‌شود. در شرکت‌های اقتصادی هم، سهامداران حق دارند از وضع شرکت و عملکرد مدیران آن آگاهی کامل داشته باشند. در هر یک از این موارد، ایجاد محدودیت و پنهانکاری و لاپوشی، به دلیل آنکه مزاحمت با حق افراد دارد، خلاف شرع می‌باشد. حق دانستن در حقوق عمومی علم و آگاهی از وضع جامعه و از عملکرد حاکمان، از حقوق مردم است که در کلام امیرالمومنین(ع) نیز بر آن تأکید شده است: «و عندی الاحتجز دونکم سرا الا فی حرب». از این رو مردم حق دارند از صلاح و فساد حاکمان آگاهی داشته و نسبت به عملکردشان اطلاع پیدا کنند و حکومت مجاز نیست مردم را از این حق محروم نماید و آنچه را نمی‌پسندد مخفی بدارد. لازمه سانسور اطلاعات و انسداد خبری آن است که مسیر آگاهی مردم از صلاح و فساد امور مسدود شده و زمینه غرق شدن حکومت در فساد فراهم آید. به علاوه امروزه داوری درباره کارآمدی هر حکومت، به اطلاعاتی از عملکرد موفق و پیشرفت دولت‌های دیگر - در زمینه علم و فن آوری، بهداشت، رفاه، توسعه و ... - دارد که دولت‌های مستبد از انتقال چنین آگاهی‌هایی به شهروندان خود رضایت نداشته و تلاش می‌کنند در فضای بیخبری مردم، خود را قهرمان پیشرفت نشان دهند. انسداد خبری زمینه بحران مشروعیت بر این اساس فیلترگذاری بر رسانه‌های خبری و جلوگیری از آگاهی کامل مردم از اوضاع کشور، در تعارض با حق شرعی مردم است. البته در برخی فتاوا آمده است که عدم استفاده از فیلترشکن به اقتضای رعایت قوانین و مقررات دولتی لازم است. این نظر هر چند علی‌المینا صحیح است ولی می‌توان پرسید که: آیا اساساً مردم حق دارند که از اوضاع کشور خود اطلاعات غیر گزینشی داشته باشند؟ (اولاً) و آیا تعیین این حق را به اولیای امور - من علیه الحق - می‌توان سپرد تا به اقتضای منافع خود محدود نماید؟ (ثانیاً) و آیا بطور کلی بین حقوق مختلف ملت از نظر تحدید و کنترل توسط دولت فرقی نیست و در همه موارد دولت حق دست اندازی دارد؟ (ثالثاً) بنظر میرسد در آنچه از حقوق ملت که با اساس مشروعیت نظام ارتباط دارد، حکومت حق ایجاد مزاحمت ندارد و هرگونه تحدید حق مردم، به مشروعیت حکومت آسیب می‌رساند زیرا مشروعیت حکومت، مبتنی بر سلامت کارگزاران و مدیریت صحیح آنهاست و احراز این شرایط، بر عهده مردم و منتخبان آنهاست. از این رو حکومتی که اطلاع‌رسانی به مردم را کنترل و فیلترگذاری می‌کند، در حقیقت راه تأیید صلاحیت خود را محدود و مسدود می‌کند و با مسدود شدن این راه، مردم چگونه می‌توانند مشروعیت آن حکومت را تشخیص داده و دستورات آن را لازم الاجرا بدانند؟؟ پس هر گام حکومت در انسداد خبری - بخصوص در شرایطی که گاه فسادهایی از درون حکومت به بیرون درز پیدا می‌کند و مردم به حکومت مظنون می‌شوند - یک گام به سوی بحران مشروعیت است.

تاریخ انتشار: 2018-04-06 13:32:59 | شناسه مطلب: 408